

Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2006/07:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen* och de eventuella följdmotioner som väckts i det ärendet. Kulturutskottet vill därför lämna följande yttrande.

I årets redogörelse redovisar regeringen sammanlagt 21 riksdagsskrivelser med beslut som tillkommit på initiativ av kulturutskottet. Utskottet har gått igenom de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av dessa skrivelser och undersökt hur väl regeringsbesluten motsvarar intentionerna bakom riksdagens tillkännagivanden.

Av de 21 riksdagsskrivelsernas behandling har kulturutskottet funnit anledning att i detta sammanhang närmare kommentera två. Det gäller regeringens behandling av

- dels skrivelse 2004/05:196 till Justitiedepartementet dagtecknad den 7 april 2005 som av regeringen redovisas som slutbehandlad, men som enligt kulturutskottets mening ännu inte kan anses vara färdigbehandlad,
- dels skrivelse 2005/06:84 till Finansdepartementet dagtecknad den 7 december 2005 där regeringen trots riksdagens upprepade krav på en översyn av beräkningsmetoden för prisomräkning av hyreskompensationen för bl.a. museer ännu inte redovisat något förslag till åtgärd.

Övriga 19 riksdagsskrivelser inom utskottets ansvarsområde har utskottet inte funnit anledning att kommentera.

Den förstnämnda skrivelsen är en av två skrivelser som riksdagen avlämnat med anledning av kulturutskottets betänkande 2004/05:KrU6 om *Riksrevisionens granskning av stödet till idrottsrörelsen och folkbildningen*. Riksdagen biföll i det sammanhanget utskottets förslag om ett tillkännagivande med krav på förbättrad återrapportering till riksdagen av den fortlöpande granskningen av statens stöd till idrottsrörelsen och till folkbildningen.

Regeringen har i sin folkbildningsproposition¹ våren 2006 lagt fram förslag om formerna för granskning av stödet till folkbildningen och återrapporteringen till riksdagen av denna granskning. På förslag av kulturutskottet godkände riksdagen propositionen och därmed är denna del av tillkännagivandet tillgodosett.

Vad gäller stödet till idrottsrörelsen har regeringen i budgetpropositionen för 2006 förbättrat återrapporteringen till riksdagen av hur anslaget 30:1 *Stöd till idrotten* används. Anslaget, som för 2007 uppgår till 445,6 miljoner kronor, är visserligen betydande men motsvarar endast drygt ¼ av statens samlade stöd till idrotten. Svenska Spels stöd omfattas inte av denna återrapportering. Regeringen har också gett en särskild utredare i uppdrag att utvärdera statens stöd till idrotten (dir. 2006:135) och att senast den 31 maj 2008 redovisa sina iakttagelser.

Regeringen har således inte såsom fallet är med folkbildningen ännu visat hur återrapporteringen av det samlade statliga stödet till idrottsrörelsen kan förbättras. Riksdagens tidigare framförda krav i det avseendet kommer visserligen nu att prövas av en utredningsman, men regeringen kan för egen del inte väntas ta ställning i sakfrågan förrän tidigast 2008 då utredningsmannens förslag föreligger.

I avvaktan på ett sådant ställningstagande från regeringens sida bör enligt kulturutskottets mening riksdagsskrivelse 2004/05:196 fortsatt betraktas som icke slutbehandlad.

Den andra skrivelsen avser ett under senare år återkommande problem inom kulturutskottets beredningsområde och gäller den metod som används för att inflationsanpassa myndigheternas anslag till lokalkostnadernas utveckling. Metoden används vid pris- och löneomräkningen av anslagen för all statlig verksamhet men dess negativa effekter har blivit särskilt märkbara för vissa museer under senare år, däribland Statens museer för världskultur, Livrustkammaren, Stiftelsen Nordiska museet och Stiftelsen Tekniska museet. När dessa museers hyresavtal förlängts har de ökade hyreskostnader som de nya avtalen givit upphov till inte åtföljts av någon ökad hyreskompensation, utan tvärtom av en minskad ersättning som i vissa fall varit betydande. Eftersom museilokaler vanligtvis är utformade efter respektive museums verksamhet har museer i motsats till vanlig administrativ verksamhet i regel svårt att minska sina lokalbehov när hyreskompensation begränsas. Nedskärningarna går därför i stället ut över verksamheten.

Mot denna bakgrund har riksdagen på förslag av kulturutskottet två år i rad kritiserat de principer som regeringen tillämpar vid pris- och löneomräkningen av de statliga museernas lokalkostnader. Riksdagen har också begärt att regeringen skyndsamt ska se över frågan.

¹ Prop. 2005/06:192, 2005/06:KrU14.

Ett första tillkännagivande gjordes hösten 2004 då riksdagen bl.a. anmodade regeringen att utvärdera effekterna av det nuvarande pris- och löneomräkningssystemet för anslagen inom kultursektorn och att vid denna översyn också se över den nu använda metoden för nivåanpassning av myndigheternas hyreskompensation i syfte att nå bättre följsamhet.

Eftersom problemet kvarstod vid efterföljande års budgetbehandling tog utskottet i november 2005 upp frågan med statssekreteraren i Finansdepartementet Sten Olsson. Vid en sluten utfrågning fick utskottet beskedet att regeringen inte hunnit åtgärda riksdagens krav och därför inte hade kunnat redovisa något förslag till lösning. I sitt budgetbetänkande beklagade kulturutskottet detta eftersom beräkningsmetoden på nytt förorsakat komplikationer på några områden, däribland på anslaget för Statens museer för världskultur. Och, framhöll utskottet, inget talade för att problemet skulle komma att bortfalla efterföljande år utan då kunde väntas dyka upp på nytt eftersom det ytterst handlade om något som enligt kulturutskottets mening kunde liknas vid ett systemfel.

På förslag av kulturutskottet gjorde riksdagen därför på nytt ett tillkännagivande i frågan den 7 december 2005, denna gång mer inriktat på själva metoden för anpassning av lokalkostnader. Kulturutskottet upprepade sitt krav från året innan om en översyn av den nuvarande metoden för beräkning av myndigheternas hyreskompensation och förutsatte att denna översyn skulle göras skyndsamt samt att regeringen snarast skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lösning. Utskottet förutsatte också att regeringen snabbt skulle vidta åtgärder som underlättade för Statens museer för världskultur att i det korta perspektivet komma över de problem som den minskade kompensationen för hyreskostnader fört med sig.

Det sistnämnda kravet åtgärdade regeringen genom att i 2006 års vårproposition föreslå att 4 miljoner kronor skulle anvisas på tilläggsbudget på anslag 28:28 *Centrala museer: Myndigheter*. Av beloppet var 3 miljoner kronor avsedda som kompensation för Statens museer för världskultur. Regeringen gav dessutom myndigheten rätt att utnyttja ett tidigare indraget anslagssparande på 1,9 miljoner kronor, vilket innebar att Statens museer för världskultur för detta år i allt väsentligt blev kompenserat för den minskade hyresersättningen.

Regeringens hantering av tillkännagivandet i övrigt kommenterade finansminister Pär Nuder någon månad senare i ett svar på en skriftlig fråga om hyressättningsprinciper för statliga myndigheter. Den skriftliga frågan hade ställts av Sonia Karlsson (s) och gällde regeringens fortsatta hantering av dels Ändamålsfastighetskommitténs betänkande, dels riksdagens då nyligen gjorda tillkännagivande om museers och andra kulturinstitutioners lokalkostnader. Av finansministerns svar framgick att flertalet remissinstanser haft invändningar mot Ändamålsfastighetskommitténs förslag, bl.a. avseende vissa principer för hyressättning. Finansministern ansåg därför att det sak-

nades grund för att genomföra kommitténs förslag eftersom de inte skulle ge den hållbara och för alla intressenter acceptabla lösning som riksdagen efterfrågat.

Enligt finansministern hade regeringen dock för avsikt att fortsätta arbetet med att se över hyressättningen för statliga myndigheter och institutioner, varvid delar av Ändamålsfastighetskommitténs betänkande och delar av riksdagens tillkännagivande från den 7 december 2005 skulle komma att ingå. En särskild utredare skulle få i uppdrag att skyndsamt föreslå åtgärder inom området. Finansministern uppgav att han påbörjat beredningen av ett sådant uppdrag och att han avsåg att presentera det för regeringen för beslut under våren 2006.

Den tidigare regeringen fattade dock aldrig något sådant beslut före valet hösten 2006, och inte heller därefter har något förslag till lösning redovisats.

I den nu aktuella skrivelse 75 hänvisar regeringen i detta ärende till en rapport från Ekonomistyrningsverket med förslag inom det statliga lokalför-sörjningsområdet (ESV:s rapport 2006:20). Rapporten uppges för närvarande vara under beredning inom Regeringskansliet och regeringen avser att senare redovisa resultatet och utvärderingen av dessa förslag till riksdagen.

Kulturutskottet har svårt att förstå avsikten med denna hänvisning. I ESV-rapporten berörs nämligen inte alls eller endast perifert frågor av det slag som kulturutskottet tog upp i det betänkande som låg till grund för riksdagens tillkännagivande. Att så är fallet är i och för sig inte så konstigt eftersom riksdagsbeslutet togs en vecka efter det att regeringen den 1 december 2005 hade fastställt utredningsuppdraget för ESV. I uppdraget hänvisades till några av de förslag som Ändamålsfastighetskommittén fört fram i sitt betänkande Hyressättning av vissa ändamålsbyggnader (SOU 2004:28).

En av de institutioner som drabbats av de brister som utmärker det nuvarande systemet för prisomräkning av hyreskompensationen är Statens museer för världskultur. Denna myndighet har i ett brev till utskottet i februari 2007² uppgivit att myndighetens hyreskompensation under åren 2003–2007 har ökat och minskat på ett sådant sätt att förändringarna tagit ut varandra och således uppgått till ± 0 kronor, medan hyran för de tre museerna i Stockholm under samma period ökat med 6,2 miljoner kronor. Denna okompenserade hyresökning kan ställas i relation till myndighetens anslag som för 2007 uppgår till 138 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis har riksdagen således på förslag av kulturutskottet begärt att regeringen skyndsamt gör en översyn av bl.a. principerna för i första hand museernas hyreskompensation. En sådan begäran framfördes i

² Sänkt statsanslag – en hyresföljetong sedan 2002 för Statens museer för världskultur, brev från Statens museer för världskultur 2007-02-26 (dnr. 21/2007).

december 2004 och än starkare i december 2005. Trots det har emellertid hittills inget hänt i frågan, och av redovisningen i skrivelse 75 framgår inte heller när regeringen har för avsikt att efterkomma riksdagens begäran.

Kulturutskottet finner det anmärkningsvärt att regeringen inte efterkommit riksdagens upprepade krav på en skyndsam utredning och att regeringen trots dröjsmålet inte heller givit ett tydligt besked i skrivelse 75 om hur och när frågan kommer att lösas.

Stockholm den 24 april 2007

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Solveig Hellquist (fp), Esabelle Reshdouni (mp), Leif Pettersson (s), Solveig Ternström (c), Eva Bengtson Skogsberg (m), Lars Elinderson (m) och Marietta de Pourbaix-Lundin (m).